

Normering Wateroverlast

1 Inleiding

In 2000 heeft de Commissie Waterbeheer 21ste eeuw geadviseerd een landelijk normeringstelsel uit te werken voor wateroverlast in de regionale oppervlaktewatersystemen. Doel hiervan was om duidelijkheid te verschaffen over de mate van bescherming, die door de overheid geboden wordt tegen wateroverlast.

Vervolgens is in 2002 door het Interprovinciaal Overleg, de Unie van waterschappen, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Rijk een voorstel uitgewerkt om aan te geven welke mate van bescherming geboden zou moeten worden tegen wateroverlast die ontstaat door inundatie vanuit oppervlaktewater ten gevolge van lokale neerslag: de “werknormen”. In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) van 2003 is overeengekomen om de werknormen op bruikbaarheid te toetsen. Gedurende de periode 2003-2005 hebben de waterschappen de regionale oppervlaktewatersystemen getoetst aan de NBW-werknormen.

Uit deze toetsing is op hoofdlijnen naar voren gekomen welke gebieden niet aan de norm voldoen en welke inspanning nodig is om het regionale systeem in 2015 te laten voldoen aan de werknormen. Op basis van de uitkomsten van deze eerste toetsing is besloten om de NBW-normen tot referentienormen te verheffen.

In januari 2008 is door de provincie een kader vastgesteld met een aantal uitgangspunten voor de normering in het Overijsselse deel van stroomgebied Rijn-Oost. Het kader is een handreiking voor de totstandkoming van de normering van regionale wateroverlast. De waterschappen hebben het regionale oppervlaktewatersysteem getoetst aan de referentienormen. Om te komen tot definitieve gebiedsnormen en maatregelen voor de bestrijding van wateroverlastknelpunten hebben de waterschappen in een gebiedsproces met het “veld” overleg gevoerd. Na het doorlopen van het gebiedsproces heeft het waterschap een voorstel aan de provincie kunnen doen voor het vaststellen van gebiedsnormen en eventueel te nemen maatregelen om aan de gebiedsnormen te voldoen.

1.1 Omgevingsverordening Overijssel

De normen voor wateroverlast zijn vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening. In de verordening is naast de procedure voor het vaststellen van de normen en ook een procedure voor de eventuele toekomstige wijzigingen van deze norm opgenomen. Ten slotte wordt in de verordening aangegeven voor welke gebieden een norm wordt vastgesteld en wanneer de normen in de toekomst worden getoetst. Vaststellen van gebiedsnormen en wijzigen daarvan zullen door Provinciale Staten plaatsvinden. In de Omgevingsverordening is verder vastgelegd, conform de afspraken in het Nationaal Bestuursakkoord Water, dat het beheersgebied van de waterschappen uiterlijk in 2015 aan de vastgestelde normen voor wateroverlast dient te voldoen.

Tabel 5.1 Normen regionale wateroverlast

Grondgebruik	Toelaatbare inundatiekans (1/jaar)	Maaiveldcriterium⁴ (%)
Grasland (incl. veenweidegebieden en maïs)	1:10	5
Akkerbouw	1:25	1
Hoogwaardige land- en tuinbouw	1:50	1
Glastuinbouw	1:50	1
Bebouwd gebied	1:100	0
Buitendijks gebied en andere regelmatig inonderende beekoevers	Geen norm	
Natuurgebieden	Geen norm, ⁵	
Hogere zandgronden	Geen norm	

⁴ Maaiveldcriterium: Bij de betreffende functies mag een klein percentage van percelen vaker inunderen zonder dat sprake is van overschrijding van de referentienorm. Bijvoorbeeld bij grasland mag maximaal 5% van de oppervlakte van het maaiveld vaker inunderen. Het gaat om de plassen die op het land blijven staan door stagnerend regenwater.

⁵ Desgewenst kan in overleg met de terreinbeheerder een specifieke norm worden opgesteld.

2 Provinciale normen voor het risico op wateroverlast

Wij stellen de normen vast zoals opgenomen in tabel 5.1, gekoppeld aan verschillende vormen van grondgebruik. Er is sprake van een ontoelaatbaar risico op wateroverlast als de kans op inundatie groter is dan de norm.

2.1 Afwijkende normen per waterschap

In het Kader normering wateroverlast is aangegeven dat in bepaalde situaties afgeweken kan worden van de referentienormen op voorstel van de waterschappen. Doelstelling daarbij blijft het streven naar een duurzaam watersysteem. Wij hebben van de voormalige waterschappen (Regge & Dinkel en Reest & Wieden) voorstellen ontvangen om in bepaalde gebieden lagere normen aan te mogen houden.

Wij hebben besloten in te stemmen met deze afwijkingen om de volgende redenen. Uit de toetsing aan de landelijke referentienormen door deze waterschappen is gebleken dat bij toepassing in het gehele waterschapsgebied forse voorzieningen moeten worden getroffen om water te bergen en zo wateroverlast elders te voorkomen. Deze voorzieningen vergen aanzienlijke investeringen en concentreren de waterberging op enkele percelen landbouwgrond.

Deze bezwaren treden niet op wanneer deze ingrepen achterwege worden gelaten en in bepaalde gebieden een lagere norm voor wateroverlast op laaggelegen landbouwgronden wordt geaccepteerd. Door de betrokken grondgebruikers een schadeloosstelling te geven in de gevallen waarin daadwerkelijk sprake is van inundatie wordt per saldo een maatschappelijk gunstiger resultaat bereikt.

Hierna wordt per waterschap aangegeven op welke punten wordt afgeweken van de referentienormen.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (voormalig Waterschap Groot Salland en Reest en Wieden)

In het beheersgebied van het waterschap gelden de in Tabel 5.1 vermelde referentienormen.

Voor het glastuinbouwgebied De Koekoek wil het waterschap een strengere norm (1:100) hanteren dan de referentienorm (1:50). In de verordening is de referentienorm voor glastuinbouw als norm opgenomen, maar het staat het waterschap vrij om een strengere norm te hanteren, als andere belangen daar niet mee geschaad worden.

In het gebied van de polders Buitenbroek, Bedijkte Ronde Broek, Blankenhammer Binnenpolder, BaarlingerNoorderpolder (veelal aangeduid als de Veenweidepolders rond de Weerribben) kan niet aan het maaiveldcriterium voor grasland worden voldaan. Daarom wordt hiervoor een ruimer criterium vastgesteld, nl. 30%. In de rest van het beheersgebied van het waterschap gelden de in tabel 5.1 vermelde referentienormen.

Waterschap Vechtstromen (voormalig Waterschap Regge en Dinkel en Velt en Vecht)

Binnen het gebied van dit waterschap wordt voor een aantal gebieden een lagere norm vastgelegd dan de referentienorm. Dit betekent:

- a. eens in de 10 jaar voor landbouwgronden in beekdalen in het beheergebied van het waterschap;
- b. eens in het jaar voor laaggelegen gebieden in het beheergebied van het waterschap, waarbij de begrenzing door het waterschap in het waterbeheerplan is aangegeven. Hiermee worden natuurlijke laagten benut voor ongestuurde waterberging bij extreem hoge neerslag.

In de rest van het beheersgebied van het waterschap gelden de in tabel 5.1 vermelde referentienormen. Voor graslandgebieden die relatief droog zijn, hanteert het waterschap een strengere norm (1:25) dan de referentienorm. In de verordening is de referentienorm voor grasland als norm opgenomen, maar het staat het waterschap vrij om een strengere norm te hanteren, als andere belangen daar niet mee geschaad worden.

In hun Waterbeheerplan nemen de waterschappen kaart(en) op met een aanduiding van de per gebied geldende normering. De kaarten moeten zodanig gedetailleerd zijn dat er eenduidig per perceel de geldende norm uit is af te lezen.

3 Waterberging

Om het risico op wateroverlast te verkleinen en te voldoen aan de gestelde normen zijn in sommige gevallen extra maatregelen nodig. Dat kan variëren van kleinschalige aanpassingen aan waterlopen tot het aanleggen en inrichten van bergingsgebieden die kunnen worden ingezet om tijdelijk water te bergen en zo overlast elders te voorkomen. Wanneer het gaat om grootschalige bergingsgebieden worden die door de provincie opgenomen in de Omgevingsvisie.

Berging in het gebied van Drents Overijsselse Delta (voormalig Groot Salland en Reest en Wieden)

Om de wateroverlastnormen te kunnen realiseren zijn de waterbergingsgebieden Beulakerpolder, Polder Wetering-West en de Polder Wetering-Oost ingericht. Deze gebieden zijn op de Functiekaart water aangegeven. In het overige beheergebied heeft het systeem voldoende bergingsmogelijkheden. Het beleid van het waterschap is erop gericht om systematisch het areaal oppervlaktewater te vergroten van nu 1% naar 2%.

Berging in het gebied van Vechtstromen (voormalig Regge en Dinkel en Velt en Vecht)

Het waterbergingsgebied Noord en Zuid-Meene staat op de Functiekaart Water aangegeven. In het overige beheergebied wordt voor de berging gebruik gemaakt van de natuurlijke laagten, voornamelijk in de beekdalen. Het beleid van het waterschap is erop gericht om systematisch het areaal oppervlaktewater te vergroten door het nemen van kleinschalige maatregelen.